

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

20 octobre 2005

PROPOSITION DE LOI**modifiant la loi du 24 avril 2003 réformant
l'adoption en ce qui concerne les
dispositions transitoires****AMENDEMENT**

N° 3 DE M. VERHERSTRAETEN ET CONSORTS

Art. 1er à 5**Remplacer ces articles par les dispositions sui-
vantes:**

«CHAPITRE PREMIER

Disposition générale*Art. 1er.**La présente loi règle une matière visée à l'article 78
de la Constitution.*

Documents précédents :

Doc 51 **2021/ (2005/0006)** :

001 : Proposition de loi de MM. Verherstraeten, Wathelet et Mme Taelman.

002 : Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

20 oktober 2005

WETSVOORSTEL**tot wijziging van de wet van 24 april 2003
tot hervorming van de adoptie met
betrekking tot de overgangsbepalingen****AMENDEMENT**

Nr. 3 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN c.s.

Art. 1 tot 5

**Deze artikelen vervangen door de volgende be-
palingen:**

«HOOFDSTUK I

Algemene bepaling*Art. 1**Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in
artikel 78 van de Grondwet.*

Voorgaande documenten :

Doc 51 **2021/ (2005/2006)** :001 : Wetsvoorstel van de heren Verherstraeten en Wathelet en mevrouw
Taelman.

002 : Amendementen.

CHAPITRE II

Modifications apportées au Code civil

Art. 2

Dans le § 2 de la section 2 du chapitre II du titre VIII du livre premier du Code civil, est inséré un article 361-5, libellé comme suit:

«Article 361-5. — Par dérogation aux articles 361-3 et 361-4, dans le cas où le droit applicable dans l'État d'origine de l'enfant ne connaît ni l'adoption, ni le placement en vue d'adoption, le déplacement de l'enfant vers la Belgique en vue d'adoption ne peut avoir lieu et l'adoption ne peut être prononcée que si les conditions suivantes sont remplies:

1° l'autorité centrale communautaire compétente a reçu de l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant un rapport contenant des renseignements sur l'identité de l'enfant, son évolution personnelle, sa situation familiale, son passé médical et celui de sa famille, son milieu social et les conceptions philosophiques de ce milieu, ainsi que sur ses besoins particuliers;

2° l'autorité centrale communautaire compétente a reçu du ou des adoptants:

a) une copie conforme de l'acte de naissance de l'enfant;

b) une copie conforme de l'acte de consentement de l'enfant âgé de douze ans au moins à son déplacement vers l'étranger et certifiant que celui-ci a été donné librement, dans les formes légales requises, qu'il n'a pas été obtenu moyennant paiement ou contrepartie d'aucune sorte et qu'il n'a pas été retiré;

c) soit une copie certifiée conforme de l'acte de décès des parents, soit une copie certifiée conforme de la décision d'abandon de l'enfant et une preuve de la mise sous tutelle de l'autorité publique;

d) une copie certifiée conforme de la décision de l'autorité compétente de l'état d'origine établissant une forme de tutelle sur l'enfant dans le chef du ou des adoptants, ainsi qu'une traduction certifiée par un traducteur juré de cette décision;

HOOFDSTUK II

Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

In boek I, titel VIII, hoofdstuk II, afdeling 2, § 2, van het Burgerlijk Wetboek wordt een artikel 361-5 ingevoegd, luidende:

«Artikel 361-5. — In afwijking van de artikelen 361-3 en 361-4 kan, ingeval het recht dat van toepassing is in de Staat van herkomst van het kind noch de adoptie noch de plaatsing met het oog op adoptie kent, de overbrenging van het kind naar België met het oog op adoptie slechts plaatsvinden en de adoptie slechts worden uitgesproken wanneer aan volgende voorwaarden is voldaan:

1° de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap heeft van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind een verslag ontvangen dat gegevens bevat over de identiteit van het kind, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu en de levensbeschouwelijke opvattingen ervan, alsmede zijn bijzondere behoeften;

2° de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap heeft van de adoptant of de adoptanten de volgende stukken ontvangen:

a) een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte van het kind;

b) een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte houdende toestemming van het kind dat de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt in zijn overbrenging naar het buitenland en waarin wordt bevestigd dat deze toestemming vrij werd gegeven met inachtneming van de vereiste wettelijke vormen, dat zij niet tegen betaling of in ruil voor enige andere tegenprestatie werd verkregen, en niet werd ingetrokken;

c) hetzij een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van overlijden van de ouders, hetzij een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing van verlatenverklaring van het kind en een bewijs van het plaatsen onder de voogdij van de openbare overheid;

d) een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst houdende totstandkoming van een vorm van voogdij over het kind door de adoptant of de adoptanten, alsmede een voor echt verklaarde vertaling van deze beslissing door een beëdigd vertaler;

e) *une copie certifiée conforme de la décision de l'autorité compétente de l'état d'origine autorisant le déplacement de l'enfant vers l'étranger, pour s'y établir de façon permanente, ainsi qu'une traduction certifiée par un traducteur juré de cette décision;*

f) *une preuve que la loi autorise ou autorisera l'enfant à entrer et à séjourner de façon permanente en Belgique;*

g) *une preuve de la nationalité de l'enfant et de sa résidence habituelle.*

3° l'autorité centrale communautaire compétente a été mise en possession du jugement sur l'aptitude des adoptants et du rapport du ministère public, conformément à l'article 1231-33 du Code judiciaire;

4° l'autorité centrale communautaire compétente et l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant ont approuvé par écrit la décision de confier celui-ci à l'adoptant ou aux adoptants.».

Art. 3

Un nouvel article 361-6, libellé comme suit est inséré dans le même Code:

«Art.361-6. — Les autorités centrales communautaires communiquent sans délai à l'autorité centrale fédérale les décisions étrangères visées aux articles 361-3 et 361-5 ayant permis le déplacement de l'enfant, de l'État d'origine vers la Belgique, en vue d'adoption.».

Art. 4

L'article 363-1 du même Code est complété par l'alinéa suivant:

«Dans le cas prévu à l'article 361-5, aucun contact entre l'adoptant ou les adoptants et les parents de l'enfant ou toute autre personne qui en a la garde ou dont le consentement à l'adoption est requis ne peut avoir lieu tant que les dispositions des articles 361-1 et 361-5, 4° n'ont pas été respectées, sauf si l'adoption a lieu entre membres d'une même famille.».

e) *een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst tot machtiging van de overbrenging van het kind naar het buitenland om zich aldaar permanent te vestigen, alsmede een voor echt verklaarde vertaling van deze beslissing door een beëdigd vertaler;*

f) *een bewijs dat de wet het kind toelaat of zal toelaten België binnen te komen en er permanent te verblijven;*

g) *een bewijs van de nationaliteit van het kind en van zijn gewone verblijfplaats.*

3° de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap is in het bezit gesteld van het vonnis betreffende de geschiktheid van de adoptanten en van het verslag van het openbaar ministerie, overeenkomstig artikel 1231-33 van het Gerechtelijk Wetboek;

4° de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap en de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind hebben schriftelijk hun goedkeuring gehecht aan de beslissing om het aan de adoptant of aan de adoptanten toe te vertrouwen.».

Art. 3

In hetzelfde Wetboek wordt een nieuw artikel 361-6 ingevoegd, luidende als volgt:

«Art. 361-6. — De centrale autoriteiten van de gemeenschappen delen onverwijld aan de federale centrale autoriteit de buitenlandse beslissingen mee bedoeld in de artikelen 361-3 en 361-5 op grond waarvan de overbrenging van het kind van de Staat van herkomst naar België toegelaten werd met het oog op adoptie.».

Art. 4

Artikel 363-1 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid:

«In het geval bedoeld in artikel 361-5 mogen de adoptant of de adoptanten en de ouders van het kind of enig ander persoon die het onder zijn bewaring heeft of van wie de toestemming in de adoptie vereist is, met elkaar niet in contact treden zolang de bepalingen van de artikelen 361-1 en 361-5, 4°, niet in acht zijn genomen, behalve indien de adoptie plaatsvindt tussen leden van een zelfde familie.».

Art. 5

A l'article 365-4 du même Code sont apportées les modifications suivantes:

1/ l'alinéa 1er est complété par un 10°, rédigé comme suit : «10° un certificat de bonnes conduite, vie et mœurs, modèle 2»;

2/ à l'alinéa 2, dernière phrase, les mots «alinéa 1er, 4°, 5°, 7° à 9°» sont remplacés par les mots suivants «alinéa 1er, 4°, 5°, 7° à 10°»;

3/ à l'alinéa 3, in fine, les mots «à l'alinéa 1er, 3° à 9°» sont remplacés par les mots «à l'alinéa 1er, 3° à 10°».

CHAPITRE III

Modifications apportées au Code judiciaire

Art. 6

A l'article 1231-4, alinéa 1er, du Code judiciaire, les mots «un certificat de nationalité» sont remplacés par «une preuve de la nationalité».

Art. 7

L'article 1231-27 du même Code est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 1231-27. — La demande est introduite par voie de requête unilatérale devant le tribunal de la jeunesse. La requête est déposée au greffe et signée soit par l'adoptant ou les adoptants, soit par leur avocat.

La requête précise que le ou les adoptants souhaitent entamer une procédure d'adoption internationale.

Sont annexés à la requête:

1° l'original ou une copie certifiée conforme des documents requis pour l'examen de la demande ;

2° le certificat attestant que la préparation organisée par la communauté compétente a été suivie.».

Art. 5

In artikel 365-4 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1/ het eerste lid wordt aangevuld met een 10°, luidend als volgt: «10° een attest van goed gedrag en zeden, model 2.»;

2/ in het tweede lid, laatste zin, worden de woorden «het eerste lid, 4°, 5° en 7° tot 9°» vervangen door de volgende woorden «het eerste lid, 4°, 5°, en 7° tot 10°»;

3/ in het derde lid, in fine, worden de woorden «in het eerste lid, 3° tot 9°» vervangen door de woorden «in het eerste lid, 3° tot 10°».

HOOFDSTUK III

Wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 6

In het eerste lid van artikel 1231-4 van Gerechtelijk Wetboek, worden de woorden «een nationaliteitsbewijs» vervangen door «een bewijs van de nationaliteit».

Art. 7

Artikel 1231-27 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende beschikking:

«Art. 1231-27. — Het verzoek wordt bij eenzijdig verzoekschrift ingediend bij de jeugdrechtbank. Het verzoekschrift wordt ter griffie neergelegd en ondertekend hetzij door de adoptant of door de adoptanten, hetzij door hun advocaat.

Het verzoekschrift vermeldt dat de adoptant of de adoptanten een internationale adoptieprocedure wensen aan te vatten.

Moeten bij het verzoekschrift worden gevoegd:

1° het origineel of een voor eensluidend verklaard afschrift van de stukken vereist voor het onderzoek van het verzoek;

2° het attest waaruit blijkt dat de door de bevoegde gemeenschap georganiseerde voorbereiding werd gevolgd».

Art. 8

L'article 1231-28 du même Code est remplacé par la disposition suivante:

« Art.1231-28. — Pour que la requête soit recevable, y sont annexés une copie certifiée conforme de l'acte de naissance, ou un acte équivalent, une preuve de la nationalité, une attestation de résidence habituelle de l'adoptant ou des adoptants et un extrait d'acte de mariage ou un extrait de déclaration de cohabitation légale ou encore la preuve d'une cohabitation de plus de trois ans.».

Art.9

A l'article 1231-29, alinéa 1er, du même Code, les mots «Lorsqu'il est en possession du certificat visé à l'article 1231-28,» sont supprimés.

Art. 10

L'article 1231-42 du même Code est complété par l'alinéa suivant:

«Les documents visés à l'alinéa 1er, 2° sont, dans le cas visé à l'article 361-5 du Code civil, remplacés par les documents mentionnés au 2° c) à e) de cet article.».

Art. 11

Dans l'article 1231-43 du même Code, les mots «si les articles 361-3 ou 362-2» sont remplacés par les mots «si les articles 361-3, 361-5 ou 362-2».

Art.12

Dans l'article 1231-44 du même Code, les mots «si les articles 361-3 ou 362-2» sont remplacés par les mots «si les articles 361-3, 361-5 ou 362-2».

Art. 8

Artikel 1231-28 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door volgende beschikking:

«Art. 1231-28. — Om ontvankelijk te zijn moeten bij het verzoekschrift tot adoptie volgende stukken worden gevoegd: een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte of een hiermee gelijkgesteld stuk, een bewijs van de nationaliteit en een verklaring betreffende de gewone verblijfplaats van de adoptant of van de adoptanten en een uittreksel van de huwelijksakte of een uittreksel van de verklaring van wettelijke samenwoning of nog het bewijs van meer dan drie jaar samenwonen.».

Art. 9

In artikel 1231-29, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, worden de woorden «Wanneer de rechtbank in het bezit is gesteld van het in artikel 1231-28 bedoelde attest, wijst zij» vervangen door de woorden «De jeugdrechtbank wijst».

Art. 10

Artikel 1231-42 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid:

«De stukken bedoeld in het eerste lid, 2°, worden, in het geval bedoeld in artikel 361-5 van het Burgerlijk Wetboek, vervangen door de documenten bedoeld in 2°, c) tot e), van dit artikel.».

Art. 11

In artikel 1231-43 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «indien artikel 361-3 of 362-2» vervangen door de woorden «indien de artikelen 361-3, 361-5 of 362-2».

Art. 12

In artikel 1231-44 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «indien de artikelen 361-3 of 362-2» vervangen door de woorden «indien de artikelen 361-3, 361-5 of 362-2».

CHAPITRE IV

Modifications apportées à la loi du 24 avril 2003 réformant l'adoption

Art.13

L'article 24bis de la loi du 24 avril 2003 réformant l'adoption, inséré par la loi-programme du 27 décembre 2004, est complété par l'alinéa suivant:

«L'adoptant ayant obtenu un certificat auprès des services de la communauté compétente attestant qu'il a suivi la préparation et qu'il a fait l'objet d'une enquête sociale favorable terminée avant l'entrée en vigueur de la loi, sur la base des règles en vigueur dans les communautés, est censé être apte à adopter. Ce certificat est valide trois ans et ne peut être produit que pour une procédure en adoption d'un ou de plusieurs enfants.».

Art.14

Les articles 24ter et 24quater de la même loi, insérés par la loi programme du 27 décembre 2004, sont abrogés.

Art.15

Un article 24sexies, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi:

«Art. 24sexies.— Dans le cas où le droit applicable dans l'État d'origine de l'enfant ne connaît ni l'adoption, ni le placement en vue d'adoption:

1° si un enfant, a été confié par l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant aux adoptants avant le 1er septembre 2005, les dispositions du droit antérieur qui régissent les conditions relatives à l'admissibilité et aux conditions de fond de l'adoption s'appliquent.

Toutefois, lorsqu'il s'agit d'un enfant dont les parents sont décédés ou qui a fait l'objet d'une décision d'abandon et qui a été mis sous tutelle d'une autorité publique, les conditions de résidence visées à l'article 344, § 1er, c), ancien du Code civil peuvent être écartées si les conditions de l'article 67, alinéa 3 du Code de droit international privé sont remplies et que les adoptants ont suivi la préparation visée à l'article 361-1, alinéa 2, du Code civil et obtenu le jugement d'aptitude à adopter visé à l'article 361-1, alinéa 1er du même Code.

HOOFDSTUK IV

Wijzigingen van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie

Art. 13

Artikel 24bis van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie, ingevoegd bij de programmawet van 27 december 2004, wordt aangevuld met het volgende lid:

«De adoptant die een attest heeft verkregen van de diensten van de bevoegde gemeenschap waarin bevestigd wordt dat hij de voorbereiding heeft gevolgd en dat hij het voorwerp is geweest van een gunstig maatschappelijk onderzoek dat werd beëindigd vóór de inwerkingtreding van de wet, op grond van de in de gemeenschappen geldende regels, wordt geacht geschikt te zijn om te adopteren. Dit attest is geldig gedurende drie jaren en mag slechts aangewend worden voor een enkele adoptieprocedure van één of meer kinderen.»

Art. 14

De artikelen 24ter en 24quater van dezelfde wet, ingevoegd bij de programmawet van 27 december 2004, worden opgeheven.

Art. 15

In dezelfde wet wordt een artikel 24sexies ingevoegd, luidende:

«Art. 24sexies.— Ingeval het recht dat van toepassing is in de Staat van herkomst van het kind noch de adoptie kent, noch de plaatsing met het oog op adoptie:

1° indien een kind aan de adoptanten is toevertrouwd voor 1 september 2005, zijn de bepalingen van het vroegere recht inzake de toelaatbaarheid en de grondvoorwaarden van de adoptie van toepassing.

Indien het evenwel een kind betreft van wie de ouders zijn overleden of dat verlaten is verklaard en dat onder de voogdij is geplaatst van een openbare overheid, kan worden afgeweken van de verblijfsvoorwaarden bedoeld in het vroegere artikel 344, § 1, c), van het Burgerlijk Wetboek indien aan de voorwaarden bedoeld in artikel 67, derde lid, van het Wetboek van internationaal privaatrecht is voldaan en indien de adoptanten de voorbereiding hebben gevolgd bedoeld in artikel 361-1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek en het vonnis

2° si l'enfant a été confié par l'autorité compétente de l'État d'origine de l'enfant aux adoptants entre le 1er septembre 2005 et la date d'entrée en vigueur de la loi du... modifiant la loi du 24 avril 2003 réformant l'adoption, les articles 361-5, 1°, 3° et 4° et 363-1 ne sont pas applicables.

Toutefois l'adoption ne peut être prononcée qu'après que les adoptants auront suivi la préparation visée à l'article 361-1, alinéa 2, du Code civil et obtenu le jugement d'aptitude visé à l'article 361-1, alinéa 1er du même Code et que si les documents visés à l'article 361-5, 2° sont joints à la requête demandant le prononcé de l'adoption.

CHAPITRE V

Entrée en vigueur

Art.16

L'article 13 produit ses effets le 1er septembre 2005.».

JUSTIFICATION

Article 2

Cette disposition vise à compléter la loi du 24 avril 2003 réformant l'adoption afin de rendre possible l'adoption d'enfants dont le pays d'origine ne connaît ni l'adoption, ni le placement en vue d'adoption.

Dans un tel cas, certaines des conditions prévues par l'article 361-3 ne peuvent être remplies. La nouvelle disposition entend régler à quelles conditions un enfant peut être déplacé vers la Belgique et y être adopté.

Pour ne pas vider la loi de toute substance, les dispositions prévues sont strictement limitées au cas où le droit applicable dans l'État d'origine de l'enfant ne connaît ni l'adoption ni le placement en vue d'adoption, comme les pays musulmans par exemple. Ainsi ces dispositions ne sont pas applicables aux cas où comme en Inde, le pays d'origine ne connaît pas l'adoption par un étranger mais bien le placement et le déplacement de l'enfant en vue d'adoption.

En outre, ces dispositions sont limitées aux enfants abandonnés ou orphelins.

betreffende de geschiktheid om te adopteren hebben verkregen bedoeld in artikel 361-1, eerste lid, van hetzelfde Wetboek.

2° indien het kind aan de adoptanten is toevertrouwd door de bevoegde overheid van de Staat van herkomst van het kind tussen 1 september 2005 en de datum van de inwerkingtreding van de wet van ... tot wijziging van de wetgeving tot hervorming van de adoptie, zijn de artikelen 361-5, 1°, 3° en 4°, en 363-1 niet van toepassing.

De adoptie kan evenwel pas worden uitgesproken nadat de adoptanten de voorbereiding hebben gevolgd bedoeld in artikel 361-1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek en het vonnis betreffende de geschiktheid hebben verkregen bedoeld in artikel 361-1, eerste lid, van hetzelfde Wetboek en indien de in artikel 361-5, 2°, bedoelde documenten bij het verzoekschrift met de vraag om de adoptie uit te spreken, zijn gevoegd.»

HOOFDSTUK V

Inwerkingtreding

Art. 16

Artikel 13 heeft uitwerking met ingang van 1 september 2005.».

VERANTWOORDING

Artikel 2

Deze bepaling strekt ertoe de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie aan te vullen, zodat het mogelijk wordt kinderen te adopteren van wie het land van herkomst noch de adoptie, noch de plaatsing met het oog op adoptie kent.

In dergelijk geval kan aan bepaalde voorwaarden voorzien door artikel 361-3 niet worden voldaan. De nieuwe bepaling wil regelen onder welke voorwaarden een kind naar België kan worden overgebracht en er worden geadopteerd.

Om de wet niet uit te hollen, zijn de voorziene bepalingen strikt beperkt tot de gevallen waarbij het toepasselijk recht in de Staat van herkomst van het kind geen adoptie kent, noch een plaatsing met het oog op adoptie, zoals de islamitische landen. Deze bepalingen zijn bijgevolg niet van toepassing op gevallen waar, zoals in Indië, het land van herkomst de adoptie door een buitenlander niet kent, maar wel de plaatsing en de overbrenging van het kind met het oog op een adoptie.

Deze bepalingen zijn bovendien beperkt tot de verlaten kinderen of de wezen.

Le 2° de cette disposition énumère les documents qui doivent être fournis à l'autorité centrale communautaire compétente avant le déplacement de l'enfant vers la Belgique, en vue de son adoption.

Le b) concerne uniquement l'acte de consentement de l'enfant, âgé de douze ans au moins, à son déplacement vers l'étranger et n'entend nullement déroger aux articles 348-1 et 358, alinéa 1er du Code civil qui exigent le consentement de l'enfant âgé de douze ans au moins à son adoption.

Le c) concerne les documents établissant que l'enfant est bien orphelin ou déclaré abandonné.

Les documents visés au c) doivent remplacer la déclaration d'adoptabilité de l'enfant.

Le d) vise une décision de tutelle sur l'enfant, dans le chef des adoptants. Il s'agira, par exemple, d'un jugement de kefala (ou kafala) en droit marocain ou algérien.

Ces décisions sont toujours accompagnées d'une autorisation de quitter le territoire pour s'établir de façon permanente à l'étranger si c'est là le souhait du ou des tuteurs désignés, il s'agit du document visé au e).

Article 3

L'autorité centrale fédérale ayant notamment pour vocation de permettre l'établissement de statistiques en matière d'adoption, il est nécessaire que les autorités centrales communautaires lui communiquent toute décision de déplacement de l'enfant vers la Belgique lorsque le pays d'origine de l'enfant ne connaît ni l'adoption, ni le placement en vue d'adoption, mais aussi dans le cas des placements en vue d'adoption en Inde, en Thaïlande ou aux Philippines où l'adoption est finalisée soit en Belgique, soit après une durée de placement déterminée auprès des adoptants en Belgique.

De même, il est indispensable que l'autorité centrale fédérale ait connaissance des décisions rendues par l'Office des Etrangers en ce qui concerne la venue d'enfants en Belgique, en vue de leur adoption.

Article 4

Cette disposition adapte l'article 363-1, relatif à l'interdiction de contact entre les adoptants et les parents de l'enfant ou ses représentants légaux, au cas où le droit applicable dans l'État d'origine de l'enfant ne connaît ni l'adoption ni le placement en vue d'adoption.

Article 5

Le présent article a pour but de permettre à l'autorité centrale fédérale d'avoir connaissance du passé judiciaire des candidats-adoptants.

Cette mesure est surtout importante dans le cadre des personnes ayant adopté en filière libre avant le 1er septembre 2005 et concernées par les mesures provisoires telles que prévues à l'article 24, § 2 et § 3 de la loi du 24 avril 2003, ces personnes n'ayant pas suivi d'encadrement auprès de leur

2° van deze bepaling noemt de documenten op die moeten worden bezorgd aan de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap vooraleer het kind naar België wordt overgebracht met het oog op zijn adoptie.

b) heeft slechts betrekking op de akte van toestemming met overbrenging naar het buitenland vanwege het kind van ten minste twaalf jaar oud. Het is zeker niet de bedoeling afbreuk te doen aan de artikelen 348-1 en 358, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek, die de toestemming vereisen van een kind van minstens twaalf jaar oud bij zijn adoptie.

c) heeft betrekking op de documenten die vaststellen dat het kind wel degelijk wees is of verlaten verklaard.

De documenten beoogd bij c) moeten de verklaring van adopteerbaarheid van het kind vervangen.

d) heeft betrekking op een beslissing van voogdij over het kind in hoofde van de adoptanten. Het zal bijvoorbeeld gaan over een vonnis tot kefala (of kafala) naar Marokkaans of Algerijns recht.

Deze beslissingen gaat systematisch gepaard met een toelating om het grondgebied te verlaten om zich permanent in het buitenland te vestigen, indien dat laatste de wens is van de aangeduide voogd of voogden; het betreft het document beoogd bij e).

Artikel 3

Aangezien de centrale federale autoriteit onder meer als taak heeft om het mogelijk te maken statistieken op te stellen in verband met de adoptie, is het noodzakelijk dat de centrale autoriteiten van de gemeenschappen haar elke beslissing mededelen over de overbrenging van een kind naar België, wanneer het land van herkomst noch de adoptie, noch de plaatsing met het oog op adoptie kent, maar ook bij gevallen van plaatsing met het oog op adoptie in Indië, Thailand of de Filipijnen, waarbij de adoptie hetzij wordt afgerond in België, hetzij wordt uitgesproken na een bepaalde plaatsingsduur bij de adoptanten in België.

Het is eveneens onmisbaar dat de centrale federale autoriteit kennis heeft van de beslissingen die genomen werden door de Dienst Vreemdelingenzaken, in verband met de komst van het kind naar België, met het oog op adoptie.

Artikel 4

Deze bepaling past artikel 363-1 aan betreffende het verbod tot contact tussen de adoptanten en de ouders van het kind of diens wettelijke vertegenwoordigers, in geval het toepasselijk recht in de Staat van herkomst van het kind noch de adoptie, noch de plaatsing met het oog op adoptie kent.

Artikel 5

Dit artikel beoogt de centrale federale autoriteit toe te laten kennis te nemen van het gerechtelijk verleden van de kandidaat-adoptanten.

Deze maatregel is vooral belangrijk in het kader van personen die voor 1 september 2005 vrij adopteerden en op wie de voorlopige maatregelen zoals voorzien in artikel 24, § 2 en § 3 van de wet van 24 april 2003 van toepassing zijn, aangezien deze personen de omkadering niet volgden bij het gemeen-

communauté et ne devant pas obtenir un jugement d'aptitude auprès du tribunal de la jeunesse car elles bénéficient des mesures transitoires.

Toutefois, il a paru utile de donner à l'obligation reprise dans cet article une portée plus générale par mesure de précaution.

En effet, même si la nouvelle législation impose que, depuis le 1er septembre, chaque candidat adoptant doit suivre une préparation et obtenir un jugement d'aptitude auprès du tribunal de la jeunesse qui, à cette occasion, vérifiera «le passé judiciaire» du requérant, le fait que le jugement d'aptitude ait, conformément à l'article 1231-31 du Code judiciaire, une durée de validité de trois ans, n'exclut pas que des faits nouveaux soient intervenus entre le prononcé du jugement d'aptitude et la réalisation de l'adoption.

Par ailleurs, l'autorité centrale fédérale pourra toujours être amenée à reconnaître des adoptions intervenues hors de tout encadrement communautaire ou équivalent. Tel sera le cas lorsqu'une adoption non conventionnelle est intervenue alors que les adoptants habitaient à l'étranger et qu'ils reviennent par la suite s'installer en Belgique.

Il va de soi que l'objectif de cette disposition n'est pas d'empêcher la reconnaissance des adoptions réalisées par des personnes ayant des antécédents judiciaires. Il s'agira essentiellement de vérifier que l'on ne se trouve pas en présence de personnes ayant été sanctionnées pour des faits graves susceptibles de nuire à l'enfant (par exemple des faits de pédophilie).

L'autorité centrale fédérale se doit d'obtenir le plus d'informations possibles sur les antécédents judiciaires des candidats adoptants afin de rendre, même dans les cas où il s'agit d'adoptions non conventionnelles, des décisions de reconnaissance conformes aux garanties internationales mises en place par la convention de La Haye en ce qui concerne la sécurité et l'intérêt supérieur de l'enfant.

Article 6

Considérant les difficultés rencontrées par certaines personnes étrangères pour se procurer un certificat de nationalité auprès de leurs autorités nationales, il a semblé plus sage de demander une preuve de la nationalité qui peut, par exemple, consister dans la copie du passeport.

Article 7

La disposition actuelle de la loi prévoit un mode d'introduction qui se voulait moins formaliste, mais qui, selon l'expérience des magistrats, est en fait plus délicat à mettre en œuvre.

C'est pourquoi la nouvelle disposition prévoit que la procédure sera désormais introduite par une requête unilatérale (comme à l'article 1231-3 du même Code). Ce mode d'introduction offre plus de sécurité pour les adoptants, qui peuvent ainsi obtenir une preuve de l'introduction de leur demande dès le dépôt de la requête.

schap en ze geen geschiktheidsvonnis moeten verkrijgen van de jeugdrechtbank, omdat ze de overgangsmaatregelen genieten.

Het werd evenwel nuttig geacht bij wijze van voorzorgsmaatregel aan de verplichting opgenomen in dit artikel een algemenere draagwijdte te geven.

Het is inderdaad zo dat, alhoewel de nieuwe wetgeving sedert 1 september oplegt dat elke kandidaat-adoptant een voorbereiding moet volgen en een geschiktheidsvonnis moet verkrijgen van de jeugdrechtbank – die bij die gelegenheid het «gerechtelijk verleden» van de verzoeker zal nagaan –, het feit dat het geschiktheidsvonnis in overeenstemming met artikel 1231-31 van het Gerechtelijk Wetboek een geldigheidsduur heeft van drie jaar, dit niet uitsluit dat er zich geen nieuwe feiten hebben voorgedaan tussen de uitspraak van het geschiktheidsvonnis en de verwezenlijking van de adoptie.

De centrale federale autoriteit zal bovendien steeds kunnen worden blijven geconfronteerd met de vraag om adopties te erkennen die buiten elke gemeenschaps- of gelijkwaardige omkadering zijn ontstaan. Dat is het geval wanneer een niet-conventionele adoptie is ontstaan op een ogenblik waarop de adoptanten in het buitenland woonden en ze zich nadien terug in België komen vestigen.

Het spreekt voor zich dat het niet de bedoeling van deze bepaling is om de erkenning te verhinderen van adopties door personen met een gerechtelijk verleden. Het zal er voornamelijk om gaan te controleren of men niet te maken heeft met personen die gestraft werden wegens zware feiten die het kind schade kunnen berokkenen (feiten in verband met pedofilie bijvoorbeeld).

De centrale federale autoriteit is verplicht zoveel mogelijk informatie te verkrijgen over het gerechtelijk verleden van de kandidaat-adoptanten, teneinde, ook bij gevallen van niet-conventionele adopties, erkenningsbeslissingen te kunnen nemen die overeenstemmen met de internationale waarborgen die ingesteld zijn door het Verdrag van Den Haag inzake de veiligheid en het hoger belang van het kind.

Artikel 6

Overwegende dat sommige buitenlandse personen problemen hebben om zich een nationaliteitsbewijs te verschaffen bij hun nationale autoriteiten, leek het wijzer een bewijs van nationaliteit te vragen dat bijvoorbeeld kan bestaan uit een kopie van de reispass.

Artikel 7

De huidige bepaling voorziet in een manier van inleiden die minder vormelijk zou zijn, maar die, volgens de ervaring van de magistraten, in feite veel moeilijker toe te passen is.

Daarom voorziet de nieuwe bepaling dat de procedure voortaan zal worden ingeleid bij eenzijdig verzoekschrift (zoals bij artikel 1231-3 van hetzelfde Wetboek). Deze manier van inleiden biedt meer zekerheid voor de adoptanten, die van bij het indienen van hun verzoekschrift een bewijs van de inleiding van hun verzoek kunnen verkrijgen.

Article 8

La présente disposition a dû être modifiée suite au remplacement de l'article 1231-27 du même Code.

La nouvelle disposition, comme l'article 1231-4 du même Code en ce qui concerne le prononcé de l'adoption interne, énonce les documents à joindre à la requête.

Article 9

Cette disposition a également dû être modifiée suite au changement de philosophie quant au mode d'introduction de la procédure en constatation de l'aptitude à adopter.

Article 10

L'article 1231-42 vise les documents à fournir au tribunal de la jeunesse dans le cas où le droit applicable dans l'État d'origine de l'enfant ne connaît ni l'adoption ni le placement en vue d'adoption, les documents établissant l'adoptabilité de l'enfant visés à l'article 1231-42, 2° ont été remplacés par les documents visés à l'article 361-5, 2° c) à e).

Articles 11 et 12

Les articles 1231-43 et 1231-44 doivent être adaptés au cas où le droit applicable dans l'État d'origine de l'enfant ne connaît ni l'adoption ni le placement en vue d'adoption.

Article 13

L'article 24*bis* est complété par un second alinéa visant le ou les adoptants ayant fait l'objet d'une étude sociale terminée avant le 1er septembre 2005, sans qu'un enfant leur soit nommément désigné par les autorités compétentes d'un État d'origine.

Ces adoptants seront considérés comme aptes à adopter. Les adoptants pourront ainsi poursuivre sans délai leur procédure d'adoption à l'étranger.

L'aptitude tirée de l'enquête sociale terminée ne pourra être invoquée que dans le cas d'une seule procédure en adoption (visant un ou plusieurs enfants) et ce, pendant trois ans à dater du 1er septembre 2005. Le moment décisif, retenu comme point de départ de ce délai de trois ans, sera soit la décision favorable de l'organisme agréé par les Communautés, soit l'agrément délivré par les Communautés avant le 1er septembre 2005.

Article 14

L'insertion d'un second alinéa à l'article 24*bis*, par la disposition précédente, rend les articles 24*ter* et 24*quater* sans objet.

Artikel 8

De huidige bepaling moest worden gewijzigd, als gevolg van het vervangen van artikel 1231-27 van hetzelfde Wetboek.

De nieuwe bepaling vernoemt de documenten die bij het verzoekschrift moeten worden gevoegd, net zoals artikel 1231-4 van hetzelfde Wetboek doet voor wat betreft de uitspraak van de interne adoptie.

Artikel 9

Ook deze bepaling moest worden gewijzigd, als gevolg van de verandering van de filosofie inzake de manier van inleiden van de procedure en de vaststelling van de geschiktheid om te adopteren.

Artikel 10

Artikel 1231-42 heeft betrekking op de documenten die moeten worden bezorgd aan de jeugdrechtbank, indien het toepasselijk recht van de Staat van herkomst van het kind noch de adoptie, noch de plaatsing met het oog op adoptie kent; de documenten beoogd in artikel 1231-42, 2°, die de adopteerbaarheid aantonen van het kind, werden vervangen door de documenten beoogd in artikel 361-5, 2° c) tot e).

Artikelen 11 en 12

De artikelen 1231-43 en 1231-44 moeten worden aangepast in geval het toepasselijk recht van de Staat van herkomst van het kind, noch de adoptie, noch de plaatsing met het oog op adoptie kent.

Artikel 13

Artikel 24 wordt aangevuld met een tweede lid dat de adoptant of adoptanten beoogt die het voorwerp waren van een maatschappelijk onderzoek dat werd afgesloten voor 1 september 2005, zonder dat een kind hen bij naam werd aangewezen door de bevoegde autoriteiten van een land van herkomst.

Deze adoptanten worden beschouwd als zijnde geschikt om te adopteren. Ze zullen hun adoptieprocedure in het buitenland aldus onverwijld kunnen voortzetten.

De geschiktheid die blijkt uit het afgesloten maatschappelijk onderzoek kan slechts worden ingeroepen in het kader van één enkele adoptieprocedure (die betrekking heeft op een of meerdere kinderen) en dit gedurende drie jaar vanaf 1 september 2005. Het beslissende moment dat weerhouden is als aanvang van deze termijn van drie jaar, zal ofwel de gunstige beslissing zijn van een door de gemeenschap erkend organisme, ofwel de erkenning (beginseltoestemming) afgeleverd door de gemeenschappen vóór 1 september 2005.

Artikel 14

De invoeging, door de voorgaande bepaling, van een tweede lid in artikel 24*bis*, zorgt ervoor dat de artikelen 24*ter* en 24*quater* geen doel meer dienen.

Article 15

Cette disposition prévoit des dispositions transitoires en faveur d'une part, du ou des adoptants qui se sont vus confier un enfant avant le 1er septembre 2005, en vertu des dispositions en vigueur dans un État dont le droit applicable ne connaît ni l'adoption ni le placement en vue d'adoption.

D'autre part, une disposition transitoire est prévue pour le ou les adoptants auxquels un enfant a été confié en vertu des mêmes règles, entre le 1er septembre 2005 et la date d'entrée en vigueur de la nouvelle loi.

Le 1° prévoit que lorsque l'enfant a été confié aux adoptants par les autorités compétentes de l'État d'origine de l'enfant avant le 1er septembre 2005, les dispositions du droit antérieur qui régissent les conditions relatives à l'admissibilité et aux conditions de fond de l'adoption s'appliquent (article 344ter ancien). Cela signifie qu'il sont dispensés d'obtenir un jugement d'aptitude puisque celui-ci est une condition de fond de la nouvelle réglementation.

Bien entendu, les adoptants concernés sont soumis aux règles de la procédure nouvelle.

L'article 344, c) ancien du Code civil visait l'hypothèse où le statut personnel de l'adoptant, des conjoints adoptants ou de l'un des conjoints adoptants ne connaissait pas l'adoption. En ce cas, l'adoption, à l'exclusion de l'adoption plénière, était régie par cette dernière quant aux conditions de fond lorsque d'une part, l'adopté était né en Belgique ou y résidait régulièrement depuis plus de deux ans et que, d'autre part, l'adoptant ou les adoptants justifiaient d'une résidence habituelle, régulière et ininterrompue en Belgique depuis au moins cinq ans.

Toutefois, les personnes concernées peuvent opter pour que ces conditions de résidence soient écartées s'il est constaté que le droit belge est applicable en vertu de l'article 67, alinéa 3, du Code de droit international privé et que l'adopté est un enfant abandonné ou orphelin et, enfin, que les adoptants ont obtenu un jugement d'aptitude. La procédure sera dès lors soumise aux dispositions de la loi nouvelle, la préparation et l'enquête sociale y inclus.

L'hypothèse visée au 2° concerne les adoptants à qui un enfant orphelin ou abandonné a été confié entre le 1er septembre 2005 et la date d'entrée en vigueur de la nouvelle loi, selon les dispositions du droit d'un État qui ne connaît ni l'adoption ni le placement en vue d'adoption.

Dans cette hypothèse, la nouvelle loi doit être appliquée puisqu'il s'agit d'une décision confiant l'enfant à l'adoptant ou aux adoptants après le 1er septembre 2005. Néanmoins, dans ce cas, il est fait exception aux nouvelles règles: le déplacement de l'enfant vers la Belgique en vue d'adoption peut avoir lieu sans que le rapport prévu à l'article 361-5, 1° n'ait été communiqué à l'autorité centrale communautaire compétente, sans que le jugement d'aptitude du ou des adoptants ait été

Artikel 15

Deze bepaling voorziet in overgangsbepalingen ten voordele van enerzijds de adoptant of adoptanten aan wie een kind werd toevertrouwd voor 1 september 2005, krachtens de bepalingen die van kracht zijn in een Staat waarvan het toepasselijk recht noch de adoptie, noch de plaatsing met het oog op adoptie kent.

Anderzijds is er een overgangsbepaling voorzien voor de adoptant of adoptanten aan wie een kind werd toevertrouwd krachtens dezelfde regels, tussen 1 september 2005 en de datum waarop de nieuwe wet van kracht wordt.

1° voorziet dat, wanneer het kind aan de adoptanten werd toevertrouwd door de bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst van het kind voor 1 september 2005, de vorige wetbepalingen die de voorwaarden regelen inzake de toelaatbaarheid en de grondvoorwaarden van toepassing zijn (vroeger artikel 344ter). Dit betekent dat ze zijn vrijgesteld van het verkrijgen van een geschiktheidsvonnis, aangezien dit een grondvoorwaarde is van de nieuwe reglementering.

De betrokken adoptanten zijn uiteraard onderworpen aan de regels van de nieuwe procedure.

Het vroegere artikel 344, c), van het Burgerlijk Wetboek beoogde de hypothese waarbij het persoonlijk statuut van de adoptant, van het adopterende echtpaar of van een van de adopterende echtgenoten de adoptie niet kende. In dat geval was de adoptie, met uitzondering van de volle adoptie, door dat artikel geregeld inzake de grondvoorwaarden wanneer enerzijds de geadopteerde in België geboren was of er sedert meer dan twee jaar geregeld verbleef en anderzijds de adoptant of adoptanten het bewijs leverden dat ze gewoonlijk, regelmatig en ononderbroken sedert minstens vijf jaar in België verbleven.

Evenwel, de betrokkenen kunnen ervoor opteren deze verblijfsvoorwaarden terzijde te laten indien vaststaat dat het Belgisch recht van toepassing is, krachtens artikel 67, derde lid, van het Wetboek van internationaal privaatrecht, dat de geadopteerde een verlaten kind of een wees is en, tot slot, dat de adoptanten een geschiktheidsvonnis verkregen. De procedure zal dan onderworpen zijn aan de bepalingen van de nieuwe wet, met inbegrip van de voorbereiding en het maatschappelijk onderzoek.

De hypothese beoogd bij 2° heeft betrekking op de adoptanten aan wie een weeskind of verlaten kind werd toevertrouwd tussen 1 september 2005 en de datum van het van kracht worden van de nieuwe wet, overeenkomstig het recht van een Staat die noch de adoptie, noch de plaatsing met het oog op adoptie kent.

Bij deze hypothese moet de nieuwe wet worden toegepast, aangezien het gaat over een beslissing die het kind na 1 september 2005 toevertrouwd aan de adoptant of adoptanten. In dat geval wordt niettemin een uitzondering gemaakt op de nieuwe regels: de overbrenging van het kind naar België met het oog op diens adoptie kan gebeuren zonder dat het verslag voorzien in artikel 361-5, 1° werd meegedeeld aan de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap, zonder dat

prononcé et sans que l'autorité centrale communautaire compétente et l'autorité compétente de l'État d'origine aient approuvé par écrit la décision de confier l'enfant à l'adoptant ou aux adoptants.

Cette dispense est bien normale car l'enfant leur étant déjà confié, aucun matching ne peut plus avoir lieu. Cela explique également l'exclusion de l'application de l'article 363-1 qui prohibe tout contact avec les personnes ayant la garde de l'enfant ou devant donner leur consentement à l'adoption avant qu'un matching ne soit opéré par l'autorité centrale communautaire compétente.

Toutefois, l'adoption ne pourra être prononcée qu'après que le ou les adoptants ont obtenu le jugement d'aptitude. Par ailleurs, les documents prévus à l'article 361-5, 2° du Code civil devront être annexés à la requête en adoption lorsque l'enfant se trouvait déjà en Belgique avant la date d'entrée en vigueur de la nouvelle loi. Ceci permettra au tribunal de la jeunesse d'exercer un contrôle de la régularité de la procédure.

het geschiktheidsvonnis van de adoptant of adoptanten werd gevelde en zonder dat de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap en de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst schriftelijk de beslissing om het kind aan de adoptant of adoptanten toe te vertrouwen hebben goedgekeurd.

Deze vrijstelling is normaal, want aangezien het kind hen reeds werd toevertrouwd, kan er geen enkele matching meer gebeuren. Dit verklaart ook de uitsluiting van de toepassing van artikel 363-1, dat elk contact verbiedt met de personen die het kind onder hun bewaring hebben of van wie de toestemming in de adoptie vereist is, vooraleer er een matching gebeurt door de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap.

De adoptie kan evenwel pas worden uitgesproken nadat de adoptant of adoptanten het geschiktheidsvonnis verkregen. Verder moeten de documenten voorzien in artikel 361-5, 2° van het Burgerlijk Wetboek bij het adoptieverzoekschrift worden gevoegd, wanneer het kind zich reeds in België bevond voor de datum dat de nieuwe wet van kracht wordt. Dit zal het de jeugdrechtbank mogelijk maken te controleren of de procedure volgens de regels plaatsvond.

Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)
Guy SWENNEN (sp.a-spirit)
Valérie DEOM (PS)
Melchior WATHELET (cdH)
Marie-christine MARGHEM (MR)
Martine Taelman (VLD)